

FOLK OG LAND

Nr. 29. — 8. årgang

Lørdag 3. oktober 1959

LØSSALG 65 ØRE

Avtalen mellom Den Tyske Forbunds- republikk og Norge

Åpent brev til advokat Trygve Wyller
fra Alexander Lange

Heimefrontmord i Oslo.

Skal slikt også honoreres med tyske mark?

Advokat Trygve Wyller har den 23. september en artikkel i Aftenposten betitlet «Tysklandspengene og folkeretten».

Advokaten er rasende over endelig å måtte se én sannhet i øynene som ikke lengre kunne skjules: Illegale snikløp, vepnet hjemmefrontvirksomhet under okkupasjon, sabotasje, mord med patriotisk påskudd, spionasje, alt dette illegale som ikke var militær motstand, av hva navn det nevnes kan, det var ikke en lovlig og folkerettsbeskyttet virksomhet hverken før, under, eller etter den tyske okkupasjon av Norge! Se således norske domsavgjørrelser og Genferkonvensjonen av 12/8 1949, etsetra.

Det Wyller ikke kan fordøye, men må fordøye, er kjernepunktet i avtalen mellom Norge og Den Tyske Forbundsrepublikk, underskrevet i Oslo, 7. august:

«til fordel for norske statsborgere som på grunn av sin rase, tro eller verdensanskuelse er blitt rammet av nasjonalsosialistiske forfølgelsestiltak».

Det som er det fæle i herr Wyllers øyne, uttrykker han slik i sin hånlige omtale av regjeringen Gerhardsen:

«Ja, i fellesskap med sine re-

O.r.saktfører Axel Middelthon.

gjeringskolleger finner de seg i, — for å få 100 millioner kroner i den norske statskasse,

Nydelig foredragsholder i Studentersamfundet

Studentersamfundet i Oslo fant seg som bekjent i sin tid beføyet til å klandre samfundet i Trondheim for at det hadde innbudt Alexander Lange som foredragsholder. Han var en «straffet» person, og som sådan mislikt i de rødlige studentkretser i Oslo som opp gjennom årene har avgitt så mange fengselskandidater.

Selv har det da nå valgt en i enhver henseende uklanderlig herremann som foredragsholder ved møtet 3. oktober: Ingen ringere enn den viden beryktede røde skribent m.m. Ilja Ehrenburg, hvis opprop til de røde soldater som rykket over den tyske grense i 1944 vel burde ha kvalifisert ham til en æresplass i krigsforbrytergalgene i Nürnberg. Vi synes vi bør bidra til festen med å gjengi dette oppropet, som i millionvis ble delt ut

— at tyskerne forteller dem at når justitiarius i den norske høyesterett stillet seg i spissen for såvel den militære som den sivile hjemmefront, da handlet han folkerettsstridig! Er det ikke vel billig å selge ham for denne pris?

Og med sikte på fremtiden: Når vi neste gang blir okkupert av en mer eller mindre «vennligsinnet» makt, da skal altså norsk ungdom vite at den norske regjering idag for beskleden vinnings skyld har godtatt en traktat, som bygger på den påstand at en ny hjemmefront vil være folkerettsstridig og dens medlemmer være rettsløst utlevert til okkupantens mest bestialske påfunn!»

Og sukkende slår han fast: «— det var altså Nasjonal Samlings medlemmer som dengang holdt seg innenfor folkeretten og ikke vi!»

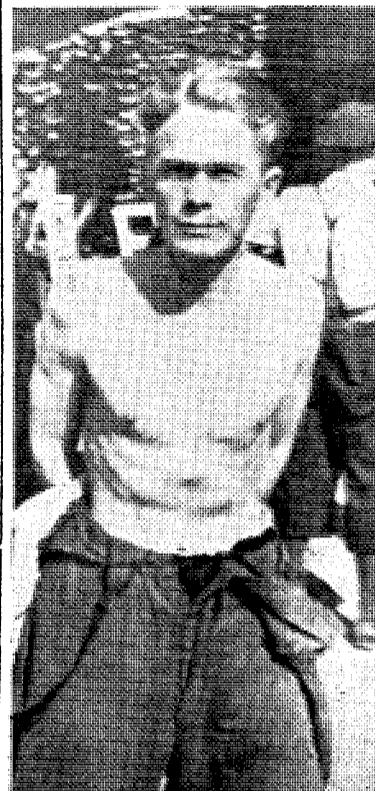
Den som handlet slik folkerettsstridig — kanskje drevet av ekte patriotisk offertrang — i et okkupert land — han handlet på eget eventyr og var hjemfallen døden hvis han ble grepet. Kfr. Englands opptreden på Kypros, i Kenya og hvorsomhelst.

Men meget taler for at henrettede norske patrioters etterlatte heller burde kreve erstatning av Norge eller av

Forts. side 6

Olaf Holm:

Hvem er justismorder?

Siste bilde av Haaland tatt før henrettelsen på Ørevoll på Akershus 17. august 1945.

Dette spørsmål er ikke reist av oss, men for en tid siden bragte dagspressen en meddelelse om at der var avholdt et juristmøte til drøftelse av dette tema.

Nu drøfter man ikke hvem som er justismorder medmindre der er begått justismord. Dermed er den side av saken erkjent. Det er et betydelig fremskritt. Justismord kan ikke en rettsstat la sitte på seg, like lite som en dommer, aktor eller vitne kan det.

Menneskene vender stadig tilbake til de justismord som har funnet sted opp gjennom tidene. Det er vel ut fra en følelse av at de betegner et nederlag i kulturens kamp mot naturen. Men hvem som var justismorderen har man lite festet seg ved. En unntagelse er de to biskopper Annas og Kaifas fra Golgata for ca. 2000 år siden, som ad den vei erhvervet seg uddødelighet.

Der er nordmenn, som i vårt folks fremtidige historie

kan påregnes å dele denne skjebne.

II.

Bortsett fra hekseprosessene, så har vårt folk vært relativt forskånet for justismord, og på det område i forholdsvis beskleden utstrekning. Det kan vel komme av — for å sitere Vidkun Quisling — at der er to folk innen Vestens kulturkrets, som har en utpreget juridisk begavelse, det romerske og det norske. Men selv hos det siste kunne det altså svikte.

III.

Hetlesaken kan ikke være foranledningen til at dette spørsmål ha trengt seg på, selv om den nokk var skriften på veggen. Ethvert forsøk på å få Hetledommen revidert ble i en menneskealder møtt med seig ugidelighet og da endelig rettferdigheten skjedde fyldest, førte det ikke til annet enn en sur kritikk over at det var Nasjonal Samling, som sørget for det. Nuvel, der kan altså også i våre dager «komme noe godt fra Nazareth», for å si det slik. Det vil kanskje vise seg å komme mere. Det er selvfølgelig bittert, men tiden er inne til å se mer nøkternt på Nasjonal Samlings virksomhet enn som hittil er gjort. Man vil da komme til erkjennelse av hvem det var, som i en vanskelig tid holdt hånden over sine landsmenn.

Vedkommende kritikker kan midlertid prise seg lykkelig, hvis ikke kritikken neste gang rammer nettopp ham, fordi han ikke samtidig ser de justismord, som har funnet sted siden 1945.

(Forts. s. 8).

Daværende riksadvokat Arntzen.

DREP!

Det finnes intet som er uskyldig hos tyskerne, hverken de levende eller de ufødte. Følg kamerat Stalins anvisning og tramp det fascistiske dyr ihjel i dets hule.

Bryt med vold de germanske kvinners rasehovmod. Ta dem som rettmessig bytte.

Drep, I tapre fremadstormende rødearmister.

DREP!

Rettsorden og fred

Nedenstående artikkel fra Canada har dessverre blitt liggende over svært lenge, men vi gjengir den likevel fordi den inneholder ting av interesse ut over dagen:

Herr redaktør!

I Folk og Land nr. 3, for 24. januar 1959, sees en artikkel under titelen Rettsorden og fred, undertegnet S., som jeg ikke godt synes kan gå helt upåtaalt hen. I sin omtale av den tyske situasjon hevder han (hun?) nemlig, at når nå Bolsjevo har opphevet Potsdam-avtalen og trukket bolsjevok militæroverhøyhet over de østokuperte områder tilbake, så er dermed «det tyske folk gitt tilbake sin selvbestemmelsesrett». Og som en konklusjon av dette mener han (hun) at der «ikke lenger er noe avtalemessig bindende forhold som berettiger fortsatt tilstedeværelse av vestallierte militærstyrker i (Vest)-Tyskland. Fortsatt tilstedeværelse av disse tropper har som grunnlag bare makt, og har intet med folkeretten i dette begreps egentlige betydning å gjøre».

S. bør da vite at dette ikke er det faktiske forhold. For det første, hva siktes til med påstanden om at det «tyske folk får tilbake sin selvbestemmelsesrett?» Den omtalte opphevelse gjelder jo bare de østlige områder av Tyskland, og det kan da vel ikke være innsenderens ramme alvor at de stakkars tyske folk som er henvist til å fortsette sin eksistens i disse områder får noen selvbestemmelsesrett under denne nye okupasjonsstatus, for noe annet er det da ikke som er skjedd, det er og blir alene en papirbestemmelse.

Og med hensyn til forholdene i Vest-Tyskland så kan ikke S være uvitende om statusen der! Tyskland er jo medlem av NATO-organisasjonen, og det er også de vestlige makter som har tropper stasjonert på tysk område. Men det er altså som allierte av Tyskland at disse tropper står der og som et ledd i NATOS mili-

tærstrategiske planer, og har sikkert noe meget vesentlig «å gjøre med folkeretten i dens egentlige betydning», da alt dette hviler på gjensidige rettslige avtaler mellom Tyskland og Vestmaktene.

Grunnlaget for disse hviler jo i første rekke på det faktum at Tyskland selv ikke har hatt de nødvendige militære styrker til rådighet for alene å kunne verge sin uavhengighet, og dernest på strategiske hensyn som følge av landets geografiske beliggenhet, og Bolsjevok fremskutte posisjoner ved østgrensen. Om Vestmaktene kommer til fremtidig å konsentrere styrket på tysk område, er jo et annet spørsmål. Når Tyskland har fått bygget opp sin militære makt tilstrekkelig, blir vel det hele bare et strategisk spørsmål, som en gjensidig overenskomst mellom NATO-partnerne.

Den avrustnings- og nøytralitetspropaganda som der slåes til lyd for overfor den vestlige verden, har en underlig tendens. Leserne må jo stadig få det inntrykk at den militære trusel kommer fra vest, og at østens molokstater er å betrakte som en fredsløse. Men intet gleder bolsjevoerne mere enn dette at de kan få vestens naive mennesker til ubøvest å arbeide for sine mål.

Bortsett fra dette er jeg enig i de tanker S. fremsetter i forbindelse med det øvrige han skriver om.

New Westminster,
Canada i april.

M. I. Almers.

Annelise Parow

TANNINNSETNING
Trondheim

Gisla Johnsons gt. 5 - V. Lademoen Kirke - Voldsminde

NEDSATT PRIS!

BENYTT ANLEDNINGEN!

SVENSKEUTREDNINGEN

De svenske juristers knusende dom over etterkrigsoppgjøret i Norge forsåvidt den folkerettslige siden angår.

Forbundet har et begrenset opplag igjen av denne dyptpløyende betenkning som enhver der er rammet av etterkrigsoppgjøret naturligvis bør eie. — Det realiseres nå for kr. 6,— pr. bok. Da den også er ypperlig egnet som gave o.l. til folk som har opplys-

ning behov, leverer vi 4 stkr. for kr. 20,—.

Bøkene sendes portofritt mot forskuddsbetaling over Forbundets giro 150 28 eller på annen måte. Hvis beløpet ikke forutbetales, beregnes porto og oppkravsgebyr.

FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING
Boks 3214, Oslo

75 år

Fhv. lærer, klokker, ordfører og stortingsmann P. A. Vorum, Ytre Rendal runder 75 år den 5. oktober.

Forsynet hadde rustet ham godt til reisen gjennom livet. Han hadde fått meget gode evner, stor arbeidskraft, praktisk og administrativ dyktighet og sist men ikke minst et strålende humør og en personlig elskverdighet og sjarm som avvepnet nær sagt alle han møtte.

Til Ytre Rendal kom han i 1910 fra Askov høiskole som vikar etter lærer Hofstad. I 1913 ble han valgt inn i herredstyret. I 1917 ble han ordfører og var ordfører lenger enn noen har vært her. Alle var enige om at han var en meget dyktig ordfører. Men ofte er ordførervervet en vanskelig jobb. Særlig vanskelig var det i nedgangstiden etter 1. verdenskrig, da banker og kommuner fortvekk måtte søke akkord. Ytre Rendal slapp lett fra sin gjeld. — Trolig ikke minst fordi Vorum var en dyktig underhandler. I 1933 ble han valgt til stortingsmann. Arbeiderpartiet greide det intet annet parti hadde greid å få en rendøl til stortingsmann. Han ble gjenvalgt også i 1936. I stortinget satt han i Kirke- og Skolekomiteen. Skolelovene og Rettsskrivningsreformen 1938 — han var da ordfører i saka — var trolig de største sakene. Men Vorum var ikke bare en dyktig politiker. Han var også en meget dyktig lærer. Han hadde en lykkelig evne til å få elevene interessert og til å arbeide.

Taknemlighet kan være mangelvare i Rendal som andre steder. Men det er dog mange som takker for skoletimene hos Vorum.

Og der sitter mange i herredstyret og i andre styrever som takker ham for alt han ga. Sikkert gikk det også medfølelse og varme tanker til Vorum og hustru da ulykkelige brøt inn over dem. To av barna ble plutselig revet bort i sin beste ungdom. — Først Idun i 1945 og senere Kjell som styrtet ned på Nordkap da han studerte fuglelivet. Sykdom støtte også til både for Magna og Vorum. Men så fort Vorum kom fra sykehuset tok han fatt på arbeidet på gården, grøftet og dyrket ny jord ... Da han så bygda trengte skurtresker, skaffet han den og skurtresket for sine sambygdinge — også siste høst. Det ligger noe symbolsk i at bygdens gamle lærer gjør høstarbeidet for sine sambygdinge. Snart er det 50 år siden Vorum kom hit. Han tjente bygden så godt han evnet. Ingen tviler på det. Vi som har vært hans venner og

i Folk og Lands Baktjeneste:

BIRGER FURUSETH: Jeg var spion mot Sovjet og ble knepet.

Pris heftet kr. 12.—.

Sendes portofritt mot forskuddsbetaling eller mot oppkrav med tillegg av porto og gebyr.

Skriv til **FOLK OG LANDS BOKTJENESTE**, postboks 3214, Oslo (Postgiro 16450).

Det perfide Albion

England er ikke meget elsket av dette blads lesere, later det til. Vi får stadig innlegg som viser det. Her er ett av dem:

Det er med en slags dyp beklagelse en idag, 14 år etter krigens slutt ser hva «gentlemen» England presterer i retning av reportasje fra krigen, dels i bøker og dels i den billedfremstilling som går på Forum Kino nå m. v. En skulle vente litt mere objektivitet av en «gentleman», en «herre». «Herren», som hver gang han er i krigen får andre til å slåss for seg. Forrige krig var det 28 nasjoner som assisterte. Denne gang i 1939—45 var det 41 håndlangere, og med USA inn framveien og Sovjet inn bakveien. Utenom hele dette koblet anvendtes snikmordere og sabotører, samt masse mord fra luften på kvinner og barn, stekt levende i fosfor.

Ikke rart at en tvholder på løgnen om «de 6 millioner jøder». Det er rart at en har klart å få en hel verden til å tro på denslags.

Når en ser på sjøkrigen 1914—18 og den i 1939—45, så forstår en «heltene» redsel for å tape ansikt. Der hvor ett tysk krigsskip var i kamp med ett tilsvarende engelsk, skrek England sitt «hjelp, hjelp» ut i eteren. En så det under «Graf von Speers» kamp, hvor «heltene» samlet seg. Det gjaldt å være sikker på overlegenhet i antall. En så det med

kjenner hans noble karakter og varme hjerte takker ham for alt han har gitt oss. — Takken går også til hans hustru Magna. Vi ønsker dem begge velsignelse og lykke over fremtiden!

VENNER.

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLERN

Telefon 55 61 29 — Oslo

«Bismarck» da hele den engelske Nordsjøflåte ble mobilisert. Like så med «Scharnhorst». Der hvor stillingen var 50—50 vanket det «tersk» som danskene sier. Det gjaldt stadig å være 50—250. Så det er forståelig at en må stive opp bragdene med løgnhistorier både i bøker og på film.

Bergen, i september.

J. T. Dahl.

Fint folk

Jeg synes alle Folk og Lands lesere bør gjøres kjent med nedenstående spesialtelegram til Aftenposten fra Harstad:

Det var ikke bare for å vareta fedrelandets tarv at alle havnet i tyske konsentrasjonsleire under krigen, sier sosialsjefen i Tromsø, Th. Aug. Bockelie, som har registrert ca 300 personer som gjennom Fangesambandet har reist krav om erstatning for sin tid i tyske fengsler og konsentrasjonsleire. Mange satt med dom for tyveri og andre slike kjedelige tilføyeligheter, sier han, og jeg kjenner til at slike karer levde i sus og dus med tysk og fransk vin på bordet før de ble tatt. Da jeg ble sendt til Sachsenhausen var det i samme transport også likrøvere. Det er altfor mange politiske fanger og deres etterlatte som trenger en håndrekning til at erstatningsbeløpet kan klattes ut til slike.»

Kommentar er overflødig. La oss bare håpe at herr Bockelie selv havnet i Sachsenhausen på et mere anstendig grunnlag. For heller ikke all såkalt politisk virksomhet på Englands bud og for engelsk regning er det så mye å rope hurra for.

P. A. L.

Har du skaffet
en ny abonnent?

Korporatismen

— den europeiska enhetstankens ideologi

Per Engdahl's broschyr, som på Europakongressen i Malmö 1958 antogs som gemensam grund för samarbetet mellan de nationella rörelserna i Europa, bör läsas av alla, som hyser intresse för den europeiska enhetsstråvan. — Pris sv. kr. 3,— vid rekvisition från

BOK & TIDSKRIFT

Box 362, Malmö, Sverige.

(Tysk upplaga 5 sv. kr. Fransk upplaga 5 sv. kr.)

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSON, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Ufrivillig sannhetsvitne

Den mangfoldige høyesterettsadvokat Trygve Wyller har kommet i skade for å trampe midt i klaveret i en artikkel i *Aftenposten* og endel andre aviser om «Tysklandspengene og Folkeretten». Det er naturligvis ikke noe sensasjonelt i at høyesterettsadvokaten i likhet med så mange bolde «frihetskjempere» har laget seg sin egen private folkerett av samme art som også Jern-Gustav og Pistol-Schubert gjorde det på sin måte, for å holde oss til to av de personer Wyller selv nevner.

For oss andre mere normale mennesker er slike brudd på folkeretten, uansett hvilket fortegn det skjer med, kort og godt krigsforbrytelser. Det kan i denne forbindelse ikke være noen rimelig grunn til mere å bebreide en Jern-Gustav drap på sine politiske motstandere enn det er grunn til å bebreide Wyller og de andre drap og grusomheter som fulgte i sporene av den kamp mot politiske motstandere de satte igang. Begge delene var folkerettsstridige krigsforbrytelser.

Så faktisk er det slik som høyesterettsadvokaten forbausset konstaterer må være regjeringens oppfatning siden den har undertegnet avtalen om Tysklandspengene: «Det var altså Nasjonal Samlings medlemmer som dengang holdt seg innenfor folkeretten og ikke vi!»

Det er nøyaktig dette Folk og Land stadig har pekt på, og derfor er det jo gledelig at den norske regjering nå også har sluttet seg til vårt standpunkt, hvis en da skal kunne tro på herr Wyllers påstander. Forbausende er det i og for seg naturligvis ikke, for én ting er det billige godtkjøpskram en finner for godt å servere på hjemmemarkedet som god folkerett, en annen ting er det en får finne seg i å akseptere i internasjonalt selskap. En norsk høyesterettsadvokat av den type vi lærte å kjenne i forbindelse med etterkrigsretten kan naturligvis sitte etsteds borte i Ryfylke og dosere privat folkerett med fri adgang til mord og drap og sabotasje og overtredelse av alle internasjonale avtaler, men en norsk statsminister og hans regjeringskolleger kan jo ikke godt gjøre det samme i alvorlige drøftelser med en fremmed makt. For disse norske regjeringsmedlemmer har det naturligvis ikke vært annet å gjøre enn uten videre å akseptere det vanlige internasjonale syn på folkeretten, slik det blandt annet også har funnet uttrykk i den forkjetrede Svenskeutredningen, og tie best mulig stille med alle de norske krigsforbrytelser under okkupasjonen.

En annen side av saken er at den samme regjering øyensynlig ikke har hverken mot eller karakter nokk til å fortelle det norske folk sannheten både om folkeretten og om etterkrigsforfølgelsen av NS-folk. Riktignok har den akseptert at pengene bare skal deles ut til folk som ikke har overtrådt folkerettens bestemmelser — og det er bortsett fra jødene ikke så svært mange, skal en dømme etter alle de heltehistorier om folkerettstridig mot som fremdeles går i svang —, men den har med tysk konsens sikret seg rett til selv å foreta utdelingen etter skjønn. Og det ser beklageligvis ut til at dette «skjønn» ikke akter å holde seg innen de i avtalen opptrukne grenser. En tenker øyensynlig på å dele ut tyske penger også til krigsforbryterne, til dem som grovt overtrådte folkeretten og av den grunn ble tatt ved vingebenet, og vi er enig med Wyller når han spør om dette er anstendig. Ja, vi må ha enda større grunn til å spørre om dette enn Wyller, siden det blandt annet er våre venners og meningsfellers mordere som da blir belønnet med tysk honorar for udåden.

Vel, vi kan vel gå ut fra at regjeringen Gerhardsen iallfall

Dagligdags scene i den høyere skole anno 1959

Det ser ut som slike sannhetsfordreie koryfeer i den norske skole som den av overlæge Scharffenberg offentlig korrigerende rektor Midgaard og utviseren av elever som demonstrerte for kongen og mot Hitler under okkupasjonen ekspedisjonssjef Einar Boyesen — har mange elever, til og med blant norske lektorer, altså ikke bare i den uvntende såkalte Gjemme-frontlærer — Kaare Norums krets. —

Hør nu på løyer! Scenen er en høyere skole nær Oslo. Lektor M. — i all sin glans — underviser sålunde artianere i oldnorsk anno 1959: Her har vi for eksempel det gammelnorske ord *vist*, som betyr proviant, mat. Men — fortsatte lektor M. — sin agitatoriske undervisning — vi finner også ordet som navn på en av Quislings ministre under okkupasjonstiden. Her fremkom lektoren med en rekke nedsettende bemerkninger om vedkommende.

Slikt ondsinnet visvas, som intet har med undervisning i oldnorsk å gjøre, vet lærere at de upåttalt kan servere idag. Slikt har i flere år gavnet karrieren, og kan bøte på manglende kvalifikasjoner og på en manglende innsats under okkupasjonen. Lærernes innsats er som bekjent beskrevet i rektor *Lødrups* bok: — «Læreraksjonens sanne bakgrunn». Den måtte dysses ned!

Slik «undervisning» bedrives daglig i de norske skoler — med støtte i de «historiske» lærebøker.

Det er imidlertid gunstig for utviklingen hos de intelligente elever. Dette lille for vårt folks fremtid avgjørende mindretalls sunne sans vekkes av slike uttalelser som ovenfor, og de skaffer seg opplysninger på egen hånd, hvilket er mer verdifullt for eleven enn å høre på en lektor M. og konsorter.

Slike «lærere» har åpenbart hit til ikke behovet å bry seg om lovens bestemmelser om straffbare ærekrenkelser, likesom de ikke behøver fortelle sannheten om Norges nyeste historie. Disse folks uvitenhet måler seg med deres feighet!

A. L.

ikke våger å stå frem for de norske illegalister og fortelle dem at de nokk ikke har noe å kreve av de tyske penger. Den kommer ganske sikkert til å lure seg til også å gi penger til dem som i folkerettens mening er krigsforbrytere. Og dermed yter den da et nytt verdifullt bidrag til sivilisasjonens fremme ved å bryte ned respekten for den folkerett og de krigsregulerende internasjonale avtaler som menneskeheten møysommelig har arbeidet seg frem til. De skal erstattes i Norge med hjemmelaget folkerett fra Ryfylke, i Tyskland med Jern-Gustavs pri-

Deutsche Handelskammer in Norwegen

Statuttene for Handelskammeret bestemmer i § 5: Ordinært medlemskap må søkes skriftlig, og godkjenning skjer ved simpelt stemmeflertall i styret — —

Fortsatt medlemsfortegnelse:

Egrontim Im- og Eksport A/S, Pelzwarenagenturen, Karl Johans gate 8, Oslo.

Eidsbø og Dahl A/S, Textilagenturen, Dronningensgt. 32, Oslo.

Brødrene Ellertsen Ltd., Agenturen, Versicherungen, p.boks 216, Trondheim.

Eugène Ekholt, Agenturen, Drammensveien 50 c, Oslo.

E. Ekker A/S, Fischexport, Fjordgt. 66, Trondheim.

Ekso A/S, Agenturen, Fr. Nansens pl. 8, Oslo.

Electric Furnace Products Company, Lt., Ferrolegierungen, Sauda.

A/S Elektrisk Bureau, Fabrikation v. elekt. Material u. Tele-

fonzubehör, Middelthunsgt. 17, Oslo.

Elgesæter Fabrikker A/S, Seifen fabrik, chem.-techn. Artikel, Trondheim.

Nils M. Elvik, Gold- u. Silberwaren, engros, Storgt. 22, Oslo. Leif Endresen, Agenturen, Versicherungen, Alesund.

Morten Engebretsen, Eisenagentur, techn. Artikel, Dronningens gt. 16, Oslo.

Olaf Engelhardtsen, Textilverretningen, Møllergt. 24, Oslo.

Leiv Engelschiøn A/S Parfümerieverretningen, Rosenkrantzgt. 3, Oslo.

A. Holbæk Eriksen og Co., A/S, Papierwaren engr., Druckerei, Olav Tryggvessonsgt. 40, Trondheim.

Ved slutten av det første forretningsår (31. mars 1941) tallet Det Tyske Handelskammer i Norge 512 tyske og 833 norske medlemmer. Vi fortsetter medlemslisten i neste nr.

Et nødvendig supplement

I Folk og Land nr. 24 for lørdag 15. august 1959 tillot undertegnede seg å feste oppmerksomheten ved Churchills kyniske uttalelse i sine erindringer: Vestmaktene var selv skyld i en krig som kunne være unngått.

Dagbladet for 2. september i år erklærer seg enig i at krigen 1939—1945 kunne være unngått, idet det sier like ut at denne krig ikke var uunngåelig. Med sedvanlig mangel på historisk sannhetskjerlighet og med en like ut pueril mangel på logikk durer Dagbladet i vei og påstår at «hvis motkreftene mot krigen var blitt organisert, hadde det latt seg gjøre sikkert å stanse Hitler.» Men dette mystiske ordet «motkrefter» er jo bare et annet ord for krig, og Churchill og Daladier tok jo til med sine krigserklæringer i 1939 mot Tyskland under feltropet «Knus Hitlerismen». Dagbladet går altså inn for noe så forvrøvlet og imbesilt som krig sine qua non for å stanse «krigen som kunne være unngått.»

Men Churchill og Daladier ville krigen. Den internasjonale og anonyme verdenskapital vil likeledes krig for enhver pris. Det er nok atter å minne om Churchills og baron Rothschilds likelydende uttalelser om at man var nødt til å ta en krig med Tyskland fordi landet begynte å bli sterkere enn ønskelig.

Ved en inkurie, som jeg meget må be om unnskyldning for, tok jeg ikke med i artikkelen i Folk og Land nr. 24. hva generalissimus og selvhersker Jo-

vate metoder og i Sovjet med en mere statsbetonet Ungarn-folkerett.

Så kan de da alle sammen i glad selvtillfredshet ta hverandre i hendene og synge fremskrittets og folkerettens pris.

soph Dsjugasvili Stalin ifølge Pravda for 30. november 1939 uttalte om Vestmaktens krigsskyld og hvor han er helt på linje med Churchill når denne uttaler at Vestmaktene var skyld i krigen mot Tyskland. «Hvor flinke herrerne i Agence d'Havas (det franske telegrambyrå) måtte være til å lyve, kan de likevel ikke benekte følgende:

1. At det ikke var Tyskland som overfalt England og Frankrike, men at det tvertimot var sistnevnte land som overfalt Tyskland. Dermed er ansvaret for denne krig lagt over på England og Tyskland.

2. At Tyskland etter krigsutbruddet hadde henvendt seg til Frankrike og England med fredstilbud og dette ble åpent støttet av Sovjetsamveldet.»

Det er helt i stil med Dagbladets sedvanlige forkjærlighet for myten og ut fra interessebetont erindringsforskyvning at bladet blander kortene, slik som kollega Agence d'Havas gjorde i 1939.

Å pukke på Polen og tysk aggresjon der er tomt snakk: England har intet gjort for å gi Polen tilbake de landsdeler Sovjet besatte i 1939.

Til slutt: Påstanden om at England og Frankrike gikk til krig mot Hitlerismen er blitt tilstrekkelig gjendrevet ved Englands masse mord på innfødte i Malaya, Kenya, Egypten og Kypros og Frankrikes massakrer i Indo-Kina og Alger. Hans Egede Nissen.

Franske og egne komposisjoner i kjoler, kåper og drakter
SALONG FOR MOTEKUNST

Angell Michaelsen
Parkveien 6.
Tlf. 60 66 25 (timeavtale).

BAK KULISSENE:

Paris — London — München

OVERRASKELSE FOR MINISTRENE

I mellomtiden har herr Léon Blum, sosialistenes jødiske partifører inntatt den plass i Daladiers rum som herr Flandin nettopp hadde reist seg fra. Han ser ganske velpleiet ut i sin mørkegrå dress og det smakfulle slips. I øyeblikket tier gjesten mens Daladier snakker. Han reddegjør overfor partisejeren, som han følger seg sterkt knyttet til, for situasjonen slik den ble fremlagt i siste ministermøte, og her Léon Blum er enig. Uttrykkelig spør herr Daladier: «Er De nå også sikker på at partiet går med Dem?»

«I en slik sak spiller nyanser i oppfatningen ingen rolle, da er vi alle helt enige!», svarer herr Blum, og han fortsetter: «Jeg er overbevist om at Hitler viker tilbake når en bare opptrer bestemt likeoverfor ham!» Han har ennå ikke lært at alle de forutsigelser han har gitt med så stor sikkerhet har vist seg å slå feil: 10. februar 1934 skrev han: «I Saargebiet taper tyskerne for hver dag mere og mere i innflytelse». Saaravstemningen viste noe ganske annet. 16. januar profeterte han: «Italienerne vil omkomme i Etiopias regnskyll som Faraos hær i Det røde hav». Tre måneder senere rykket marskalk Badoglio inn i Addis-Abeba. Og ingen vil glemme den latterlige scene da han på sosialistkongressen roste seg selv som den nye

mann: «Vi trenger en fører!» skrek han ut i salen, «og for at jeg skal kunne bli deres fører, må i en mann en annen mann våkne —» Ingen forstod disse dunkle ord, men i samme øyeblikk løste det seg faktisk ut fra silhuetten av taleren en annen mann, akkurat som ved trolldom — imidlertid var det bare kelneren som bragte herr Blum hans kamillete. I Frankrikes skandaløse økonomiske stilling er denne Léon Blum skyldig gjennom sin folkefrontregjering, men herr Daladier holder seg til ham nå som før, for han trenger sosialistenes stemmer hvis det påny kommer til avstem-

ning i kamret. Og påny kjemper han med seg selv om han ikke skal si til den fortrolige venn hva for et svar han venter fra London. Imidlertid overvinnes han seg selv og tier. På det vis er for første gang i fransk historie en aksjon igang som bare fem mennesker kjenner til, fem mennesker som «holder tett». Det er noe helt nytt, for det hører til den politikk som her drives at enhver minister taler med sine partivenner om det som er igang, hva presidenten har sagt til ham, hva han svarte presidenten o.s.v. På det vis kan enhver som kjenner de riktige folk meget snart få rede på hva som passerer selv i de mest intime samtaler.

Denne aften ligner utenriksdepartementet i Paris faktisk et bebodd hus, hvis innvånere holder seg oppe hele natten uten å ha tentd lys i alle rum. I «Salon des Ambassadeurs» (Sendemennenes salong) i annen etasje sitter noen deputerede, fagfolk på det utenrikspolitiske område og diskuterer. En journalist sitter ved bordet til en av de fraværende embetsmenn og lytter oppmerksomt til det som blir sagt. Nå kommer minister de Monzie med en dristig bulehatt. Han mønstrer de tilstedeværende og spør så forundret: «Men hvor er Pom? Er han ikke her i det hele tatt?»

Han vilde gå ennå en gang sammen med handelsminister Pomaret til utenriksminister Bonnet for å si ham sin mening om betydningen av Øst-Europa. «Den som har Wien har vunnet i Østen», erklærer han med patos. Imidlertid kommer han ikke til utenriksministeren, for i dette øyeblikk — klokken er i mellomtiden blitt ti — trer den tsjekkiske sendemann inn. Han kommer i frakk, han kommer åpenbart fra en selskkelig sammenkomst og han har det travelt. Han hilser hastig på herrene og forsvinner inn i ministerens værelse.

Mennene ser på hverandre — det ser jo ut som om det har hendt noe!?

I samme selskap hvorfra den tsjekkiske sendemann plutselig styrtet avsted hadde Sir Eric Phipps truffet finansminister Reynaud. «Nå, hva sier De så til aller siste nytt?» spør englenderen herr Reynaud.

«Hva for noe nytt? sier herr Reynaud, og anstrenger seg for å se uinteressert ut, for han vil ikke gjerne tilstå at han ikke er blitt meddelt siste nytt, skjønt han faktisk ikke vet noe.

Sir Eric Phipps har det travelt —

En historisk parallell

Norge gikk med den engelske angriper i 1940 i motsetning til hva Danmark gjorde i 1807

Det er idag en historisk kjennsgjerning at England tvang Norge inn i krigen i 1940. — Utallige historiske dataer bekrefter dette, og i sin bok «Frå skanse til skanse» innrømmer minister Koht det også klart og greit. Han mener at regjeringen Nygårdsvold gjorde rett da den forlot nøytraliteten og gikk inn i krigen på Englands side.

I 1807 var Danmark i samme situasjon som Norge i 1940. Det holdt nettopp på å ruste opp for å forsvare sin nøytralitet mot Napoleon, og folkemeningen i Danmark var dengang absolutt for England. Da bestemte engelskmennene seg for å bringe Danmark inn i krigen på sin side ved et kupp. Den 2—5 sept. 1807 seilte en engelsk flåte opp utenfor København og forlangte dansk tilslutning til England. Kronprins Fredrik avslø dette, skjønt han visste at dette avslag vilde føre Danmark inn i krigen på den «gale siden».

Engelskmennene bombarderte København og tok den danske flåte. I oktober 1807 sluttet da Danmark, slik som æren bød, forbund med Napoleon.

Overfor historien ble Danmark trass sitt nederlag stående som en stat man kan stole på.

Norge valgte som bekjent i 1940 å gå sammen med angriperen, fordi, som Koht sier, det var «det klokkeste». La oss sitere hva Koht sier om 8. april 1940: «Inni meg tenkte eg at norsk motstand i dette tilfelle ikkje turvte eller måtte føre oss til krig med England — eg hadde analogien fra det engelske overfallet på København 1807 i tankane berre at eg ville velja ein annan slut på striden».

Koht sier altså at den 8. april 1940 gikk England til et overfall på Norge analogt med overfallet i 1807 på Danmark, men Koht ville likevel gå med overfallsmannen, ikke mot ham.

Sammen med Hambro førte så Koht denne linje konsekvent igjennom, på tross av stor vakling fra Nygårdsvolds og Stortingets side. På side 35 i boken sin skriver han herom: «Utan førarskapen til president Hambro er det uvisst om det hadde vori mogleg å samla Stortinget til dei sterke vedtaka som vart gjort. — — — Myndig feide han til sides allslags redde eller uklare framkast og innkast, og held Stortinget fast på den eine og ubrytelege stridslina».

Gjorde krigeren Hambro før han forsvant over svenksegrensen.

Hele det norske folk ønsket å være nøytralt slik regjeringen hadde lovt å holde landet, men på tross av det, tvang England det inn i krigen. Og utenriksminister Koht og stortingspresident Hambro hjalp til slik at vi kom på «rette sida». En rekke ganger før hadde England prøvet å drive Norge inn i krigen.

I et pressemøte som Churchill hadde med nordiske journalister i London 2. februar 1940, sa han at han trodde «Norges suverenitet var garantert av England», og lot journalistene forstå at det var Norges plikt å stoppe den tyske malmtrafikken, og at «den beste måten som Norge kunde blandes inn i krigen på, og det var det store mål, ville være å gå med på Finnlands side!»

Den 2. mars 1940 meddelte den engelske minister den norske regjering at de allierte ville sende tropper til hjelp for Finland, og at disse måtte marsjere gjennom Norge og Sverige.

På en lignende henvendelse svarte den svenske regjering bent ut nei. Men i det norske regjeringmøte som ble holdt i den anledning mente Koht at «vi måtte nøye oss med å protestere, — vi må ikkje stelle oss slik at vi kommer inn i krigen på feil side, når vi ikke kan undgå å komme med».

Allerede så tidlig som 2. mars var Koht altså villig til å gå inn i krigen på Englands side!

En må gå ut fra at England med sitt vel utviklede agentnett helt inn i de innerste sirklene kjente Kohts standpunkt. Og etter generalprøven i Jøssingfjord 16. februar 1940 var det naturligvis også klart at Norge ville gå inn i krigen, så snart England ønsket det.

Koht mener at det var klokt dette. Men rent bortsett fra om det var hederlig og nøytralt verdig, var det nå så klokt? Hadde Norge holdt fast på sin nøytralitet uten vaklen, så hadde England ganske sikkert gitt etter og nøyet seg med å ta den norske handelsflåten, dette vårt ulykkesbarn som alltid bringer oss i faresonen. En må tenke på eventyret om Risens hjerte som Askeladden klemte på så trollet skrek. Slik klemmer England alltid på det norske hjerte ombord i handelsflåten.

Vi hadde da sluppet den tyske okkupasjon. Vi hadde

Da Doumergue i tredveårene tenkte på å gjøre det samme som de Gaulle senere har gjort, var Leon Blum den varme forsvarer av forfatningen av 1875. Det er Blums rolle som forsvarer av den avfaldige gamle dame karrikaturen fremstiller.

Slik foregår det i dagens nydemokratiske

Vi har tidligere her i bladet omtalt den tyske dikter Hans Venatier, som etter å være blitt forfulgt av de nydemokratiske myndigheter i Bundesrepublikken for sin tros skyld søkte døden for egen hånd 19. januar i år, 55 år gammel. Venatier hadde i desembernumret 1958 av tidsskriftet NATION EUROPA offentliggjort en artikkel «Er dette «nyfascisme»? I den meget demokratiske Adenauer-republikk ble han straks arrestert, underkastet forhør i forsmedelige former og endelig betydet at han vilde bli satt under tiltale for å ha opptrådt «statsfiendtlig». Ansikt til ansikt med denne forfølgelse fant Venatier at det var hans plikt å ofre sitt eget liv for å gjøre verden oppmerksom på hva som foregår i dagens demokratiske Tyskland under applaus fra en råtten verden, som i praksis forneker demokratiets første bud. Etter en svensk översettelse i «Nasjonell Tidning» gjengir vi nedenfor Venatiers artikkel, den som kostet ham livet:

Man skulle jo tro at folk tilsist ble trett av fascistjakten. Men nei. Gjenlyden av hetsjakten høres stadig fra den politiske snareskogen. Jag ham, en nyfascist! Denne etikett får man påklistret enten man er fascist eller

Birger Furuseth og de røde slaveleire

Utenlandske forleggere er interessert i boken hans

Vår unge meningsfelle fra Stor-Elvdal Birger Furuseth har som kjent gitt ut en bok om sine uhyggelige opplevelser som straffange gjennom otte år i flere russiske slaveleire og et år som forvist fange i en kommune like sør for den beryktede straffefengsel og kullbyen Vorkuta. Boken, som selges gjennom Folk og Lands Bektjeneste heter «Jeg var spion mot Sovjet og ble grepet».

Vi traff forfatteren forleden og trass i alt han har gjennomgått ser han ut som sunnheten selv. Han forteller da også at bortsett fra frostskaide i benene og skjorbuk — som svært mange hadde — unngikk han de mange sykdommere som herjet i disse slaveleire. Furuseth sier at grunnen til at han klarte seg så bra var det evige håpet som han aldri mistet. Første skrittet til døden i de lange og tunge årene var som regel motløshet.

— Er det stor interesse for boken?

— Ja, den er faktisk større

ikke-fascist. Man blir forarget og bedyrer sin uskyld. Vil man omstyre forfattningen? Berede veien for diktatur? Gjenopprette NSDAP? Langt ifra. Man ber sine motstandere om en definisjon av begrepet nyfascisme. Man får intet svar. Tilslutt blir man trett av leken og slutter å forsvare seg, idet man trekker den sluttning: Om du er en nyfascist, så må det du tenker være «nyfascisme». Sammenfattet derfor dine politiske grunnsatser, kanskje kommer du frem til en formulering av begrepet «nyfascisme», det som dine motstandere har vegret seg ved å formulere.

*

Staten betyr meget, folket betyr mere! Staten er folkets organisasjonsform. Der den vekker folkets krefter er det vår plikt å understøtte den, der den svekker dets krefter, å gjøre motstand. Jeg tror på det tyske folket. Jeg er lykkelig med mitt folk og jeg lider med det. Jeg er stolt over mit folk, jeg blir harm på mitt folk. Jeg beundrer mit folk, jeg skammer meg over mit folk. Alt dette sammenlagt gjør kjærligheten så dyp og så smertelig.

Jeg bekjenner meg til en politikk, som gjør alt for å bevare bondestanden og øke den. Byfolkene må jo ha noe å spise og bondestanden skal

enn jeg trodde. På tross av dårlig leselyst i sommermånedene har salget gått meget bra og jeg tror at det kommer til å gå enda bedre nærmere jul. Dessuten er flere utenlandske forleggere interessert, og det er jo svært spennende hvordan det går.

Vi vil gjerne påny gjøre våre lesere oppmerksom på denne bok. Her får en fra «en av våre egne» høre en nøktern og pålitelig beretning om hvorledes det var og er i disse røde slaveleire som det stadig tales om. Det er en ung norsk bondegutt som forteller oss om hvorledes han møtte ulykken og hvorledes han slet seg gjennom de 8—9 år i dødens forvarelse.

Tyskland

Artikkelen som kostet dikteren Hans Venatier livet under Bonnsystemets meningsterror

også i fremtiden være kilden til deres foryngelse. Og et folk går sjelelig til grunne om der ikke skulle finnes noen mål bondejord rundt byene, hvor vinden blåser fritt. Bondestandens undergang fører til statens og folkets ruin. Ikke idag, kanskje ikke imorgen, men sikkert i overmorgen. Historien lærer oss det. Nasjonalsosialismens «blod og jord»? Så korttenkt! Bondepolitikk er nødvendig for staten.

Jeg tror på menneskets skapende kraft som grunnlag for all orden og alle fremskritt. Derfor verger jeg meg, idag som tidligere, mot statsmaskineriets formynderskap over denne skapende kraft. Men like så meget verger jeg meg mot den overdrevne selv-gode mani hos individet, å stille sin egen rett over statens. Og folkets fellesnytte går foran egennytten. Bestendig. Den som forneker denne grunnsats, som visse-lik ikke ble oppfunnet av nasjonalsosialismen, men dog formulert av dens menn, ryster grunnvollen for statlig samliv. Han er statens og folkets fiende. I den rette forståelse av spenningen mellom enkeltmanns rett og fellesskapets rett, ligger visdommen.

Jeg bekjenner meg til den sosiale staten. Den beskytter de dugelige. Velferdsstaten er av det onde. Den tar de mindre dugelige under armene. Agronomen vet hvor han skal gjødsle og hvor han ikke skal gjødsle. Ugress fordriver kulturvekstene. Dette er en biologisk erfaring. Teorien om klassekamp tilhører skrothaugen. Forlengst rår en annen samfunnsordning, for hvilken vi ennå savner et navn.

Jeg bekjenner meg til at staten styres av en elite. Denne elite samler seg ikke bare i spissen, der ledelsen dannes, den gjennomtrenger folk og statsapparat fra oven til neden. For denne elite må portene åpnes til fremgang og regenerasjon. Ikke massen skal lede eliten, men eliten skal lede massene. Det gjør skade at eliten i kampen med massen forbruker så meget kraft før den kan skride til verket.

Jeg bekjenner meg til tjenestemannens plikttroskap og offervilje. Han står på den plass der folk og stat møtes. Derfor tjener han begge.

(Forts. s. 7).

Er vi handelspolitisk kommet på «den rette sida»?

Interessante betraktninger i svensk ukeblad om frihandelsområdene

Også i Norge har de økonomiske fremtidsutsikter i forbindelse med landets deltagelse i det britiske syvstatområde vakt tvil og bekymring. Vi gjengir nedenfor en interessant artikkel i det svenske ukeblad «Fria Ord» om det lille frihandelsområde og Sverige. Den dekker stort sett det vi mener om dette spørsmål og som vi også har gitt uttrykk for tidligere:

Seksstatmarkedet skal jo nå få en konkurrent i «det lille frihandelsområde» med Storbritannia som opphavsmann. Allerede fra begynnelsen av kan en imidlertid konstatere at sistnevnte holder allerede fra starten av, idet jordbruket ikke innbefattes av den nye organisasjon, noe som åpenbart er en svakhet.

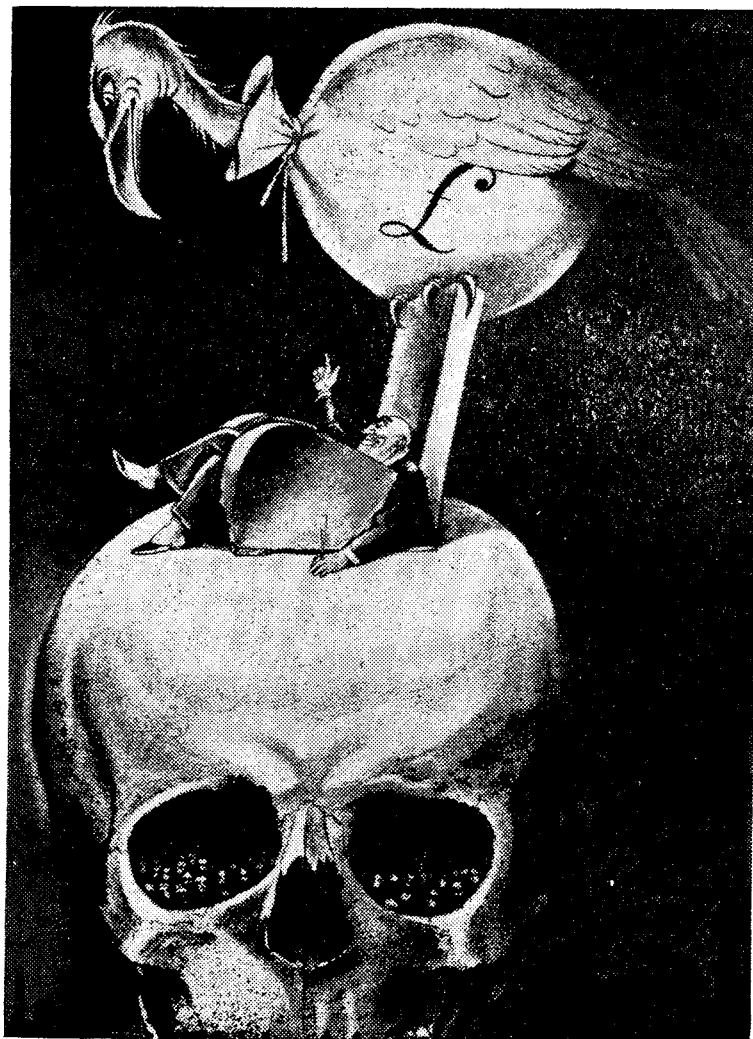
*

Hvilken rolle akter nå denne nye organisasjon å spille i det europeiske samarbeide og den europeiske samfølelse? Er hensikten å fremme oppbyggingen av et mere og mere enig Europa, eller tar man sikte på å vanskeliggjøre løsningen av den store fremtidsoppgave å samle nasjonene i forståelse av den europeiske enhets sivilisatoriske og kulturelle verdier? Allerede fra begynnelsen av nektet Storbritannia å bli et aktivt og viktig medlem i denne nye «concert européen» under påberopelse av at det var det britiske samveldets leder. — Dets indre økonomiske poli-

tikk ansåes ikke forenlig med medlemskap i noen annen økonomisk gruppe. Men hvem har på dette tidspunkt unngått å konstatere at Storbritannias «Commonwealth» nå bare er en abstraksjon snarere enn en levende enhet. Hverken økonomisk, finansielt eller kommersielt utgjør det en slik enhet. Visse medlemmer av det fordums samvelde har gått over til dollarsområdet, og de har ingen lyst til å la seg innlemme i sterlingblokken. De nek-

Forts. side 6

Vi er som vanlig kommet med på «den rette sida».

Avtalen om tysklandspengene

(Fort. fra s. 2).

England, for så vidt den norske Londonregjering var vitende om hva enkelte sabotører og «silent killers» ble opplært til og beordret til av SOE og oberst Wilson, av den norske regjering vertskap, Churchills England.

Hvis imidlertid noen av okkupantene er henrettet eller drept på friske spor ianledning slike nederdrettede mord som det på Knut Knutson Fiane, Raymond Colberg, Elsa Kristoffersen o.a. — gis ikke erstatning som en lovbestemt plikt, men selvsagt kun av humanitære grunner til NB uskyldige etterlatte. — Frontkjemperbarna må da kunne konkurrere, herr Wyller?

Man gjør sabotørene urett hvis man tror at de ikke var fullt klar over konsekvensen av sine handlinger. Flere har i dagspressen forklart at de visste hva de risikerte.

Ingen aldri så skrivende advokat Trygve Wyller kan nemlig benekte okkupantens lovlige hjemmel, igår, idag og i fremtiden, hans rett og plikt til å sørge for ro og orden på det okkuperte (samt i Norges tilfelle også kapitulerte) territorium.

Imidlertid har Bundesrepublikken vist den diskresjon at fordelingen av beløpet blir overlatt til den norske regjering skjønn — så at det som Wyller skriver — tilsynelatende står den norske regjering fritt å la beløpet komme andre fanger til gode, hvis den har en svært rommelig oppfatning av det anstendige.

I et villedet, i disse temaer så heroisk drømmende folk som det norske, som på skolen lærer altforlite om lov og rett, og om æresbegreper — er det selvfølgelig populært for adv. Trygve Wyller å slå på stortrommen overfor den norske regjering, som under inngåelsen av avtalen måtte rette seg etter et historisk faktum og det alle innvlede vet er internasjonal rett.

Dessuten måtte regjeringen følge sunn fornuft, som sa at så mange penger for så lite motstand må vi jamen akseptere fort!

Tilsvarende illegalitet og snikløy

er som herr Wyller burde vite, heller ikke beskyttet mot skarpe metoder den dag idag, men når det gjelder om å underholde folket med uvederheftige skriverier, er det jo ikke så nøye om man stimulerer til fortsatt folkerettsstridig opptreden som under en kommende okkupasjon kan lage det blåst her hjemme, av en okkupant som

ikke vil spare ettermålsmenn til å kreve patriotisk daglønn og erstatninger . . . Jeg kjenner en etterhvert klok bleven dommer som sier at mange kan takke tyskerne som ved innesperring lagde en patriot ut av en ganske almindelig tyv og sivil kjeltring . . . Og flere av disse casus sitter idag desformedelst og soler seg i medborgerlig aktelse, med mere . . .

Liten beskyttelse for hjemmefront og illegalitet i genferkonvensjonen av 1949

Da advokat Wyller skrev sin artikkel i Aftenposten var han muligens hemmet av en manglende viten om visse ting, blandt annet om Genferkonvensjonen av 12. august 1949?

Dette og andre fravær av faktum og juss gjorde imidlertid herr Wyllers meget vel-skrivne artikkel desto mer sjarmerende og lykkeskapende for det store uvitende og i disse forhold søtt slumrende publikum.

Genferkonvensjonens artikkel 5 gir en stat anledning til å praktisere verre ting enn de som Fehmer og Flesch ble dømt til døden for, og som engelskmennene med sin fine håndtlanger, herr agent Gløer Johannesen så gjennom fingrene med de første måneder etter «frigjøringen» på Akershus. Det elendommelige ved den form for humanisme som herr Wyller dyrker — er at indignasjonen er på langt nær så stor, når de onde og ulovlige gjerninger rammer de såkalte nazister.

På vegne av «Norsk Samband av Politiske Fanger» sendte viseformannen dengang, o.r.sakfører Axel Middelthun den 3. mars 1952 et brev til Stortinget om at

«den form konvensjonen av 12/8 1949 om beskyttelse av sivile i krigstid har fått er alt annet enn betryggende».

Det heter heri bl. a. videre. «Men artikkel 5, 1ste og 2net ledd inneholder følgende unntagelse fra beskyttelse:

«Hvis en av partene i konflikten har skjellig grunn til å anta at en enkelt person som er beskyttet av denne konvensjon, med rette er mistenkt for på dens område å drive virksomhet som er til skade for statens sikkerhet, eller hvis det blir bevist at denne person virkelig driver slik virksomhet — kan nevnte person ikke påberope seg de rettigheter og fordeler som denne konvensjon gir, hvis det ville være til skade for

statens sikkerhet om de ble utøvet i forhold til ham».

«Hvis en person som er beskyttet ved denne konvensjon blir grepet på okkupert område som spion eller sabotør, — eller fordi han selv er gjenstand for berettiget misstanke om å drive virksomhet som er til skade for okkupasjonsmaktens sikkerhet, kan en slik person, hvis militære sikkerhetskensyn absolutt krever det, fratras de rettigheter til forbindelse med omverdenen, som denne konvensjon foreskriver».

Man kan lett tenke seg den grenseløse bitterhet som må fylle en Axel Middelthun og de millioner av fanger og kjempere som av smarte demagoger i den annen verdenskrig ble innbildt at bare dere får knekken på Hitlerismen, blir verdenshimmelen for alltid blå, og det blir i all fremtid ikke tillatt for statsdemoner å øve tortur og tvang mot dem som tenker anderledes . . . . .

Akkja Ola nordmann, det eneste som alltid var blått er dine øyne, og du har en rørende mottagelighet for tomt prek av dine fast ansatte søtsnakkere . . . . . Stakkars Ola, hvis du skal forsøke deg som illegalist en gang til . . . . .

Hvis advokat Wyller eller andre vil fortsette med å oppmuntre våre landsmenn til under en eventuell fremtidig okkupasjon å drive på med, ja utvide, de illegale pusierier som ble bedrevet her under de relativt godmodige tyskerne — ja da bør man vite at disse ting er like lovstridige som dengang, og gjenstand for lovlige mottiltak med makt.

Men en ny okkupant vil nokk ikke bruke tyskernes relative silkehansker, men gjøre rent bord. Derfor er det etter min oppfatning en folkefiendtlig handling å forherlige og søke lissom å «legalisere» visse undergrunns-tiltak.

Et folk som ikke vil ofre alt for å forsvare sin eksistens med militære midler — er ute av dansen, og bør holde seg i ro til toget går . . . . . Oslo, 25/9 1959.

ALEXANDER LANGE.

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,
Moseveien 8, Oslo
Tlf. 68 88 17, pris 87 07 79
Skyvestiger odjet m/ cadimerte benlag. Takstier av jern, malertrapper og heisbare loftstrapper.

Tannlege
MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Er vi kommet på «den rette sida»?

(Fort. fra s. 2).

ter stadig å avstå fra de store økonomiske og finansielle fordeler som handelsbyttet med USA byr dem. Disse tendenser trådte tydelig fram ved dronning Elisabeths besøk i Kanada.

Samveldeargumentet har imidlertid ikke vært den eneste avgjørende faktor i Londons stå nektelse av å selge seg til seksmannsgruppen. Det er gammel engelsk tradisjon at England skal ha lederplassen i enhver koalisjon hvor det er medlem, og dette har formodentlig spilt en viss rolle. Å dele lederstillingen med de Gaulles Frankrike og Adenauers Tyskland virket direkte motbydelig i London, og dessuten betvilte man fra begynnelsen av det franske tyske «påfunn» å skape større økonomisk enhet mellom det europeiske Kontinent splittede stater. Skuffelsen tiltok følgelig på den andre siden av Kanalen alt ettersom det ene vanskelige problem etter det annet fant sin løsning og seksstatunionen tok form. For å øve trykk på Frankrike og Tyskland, som ikke lenger kunne spilles ut mot hverandre i gammel tradisjonell stil, og for å tvinge dem til å anerkjenne Storbritannias ledende stilling i Europa skyndte London seg å søke økonomisk samarbeide med Moskva. Krustsjov, som tolket den britiske invitt som et middel til å sprengte Atlanterhavspakten og

HØYRE FRYKTER «FASCISMEN» INNEN LIBERTAS!

Høyre vrir seg fremdeles i vånne over hva det skal gjøre med det forstøtte Libertas: skal en holde seg til den gamle venn og meningsfelle, eller skal en fortsatt bøye seg for Dagbladet, som konstaterer at Libertas ikke er come il faut i det gode demokratiske selskap? Morgenbladet er nærmest stemt for det første, men så har vi for eksempel Hamar Stiftstidende da, som skriver følgende harde ord om Libertas: «En utvekst som er bygget opp omkring en generalsekretær hvis navn er Trygve de Lange — og hvis tillit i Høyre — og de øvrige opposisjonsparti er lik null. La ham åpne sin politiske butikk i fred og ro, og la ham drive sin fascisme i de dertil innrettede organer. Høyre vil ikke ha noe med ham å gjøre. De andre borgerlige partier vil det heller ikke. Vær da så inderlig snill å holde ham og typer som Benjamin Vogt og Anders Lange borte fra våre sirkler. De er fremmede for oss». Akja, Høyrepressen har alltid utmerket seg ved stor politisk forstand! Er det ånden fra Løten som svever over vannene?

forsterke den kommunistiske propagandaen i England, mottok McMillan med stor elskverdighet i Moskva. Han ble dog snart klar over at hans britiske kollega aldeles ikke vilde gå fra Atlanterhavspakten, men trodde seg istand til å manøvrere både Washington, Paris, Bonn — og Moskva. Følgen ble at Krustsjov straks skiftet tone.

Større hell hadde den britiske premierminister med sin andre politiske manøver: skapelsen av et lite frihandelsområde for å øve trykk på Paris-Bonn og dets Europaidé. Ut fra rene kommersielle hensyn er manøvreren ikke like vellykket. Et intimere økonomisk samarbeide med Sverige, Norge, Danmark, Sveits, Østerrike og Portugal, d.v.s. med stater hvis samlede folketall ikke når opp i de britiske øyers, kan ikke gi samme muligheter og resultater som de der bys medlemmene av seksmaktsgruppen. Storbritannia kan ikke forsnye sine «økonomiske forbundsfeiler» med alt som disse trenger, de siste kan ikke by Storbritannia det den trenger: innbyrdes kan den lille gruppens medlemsstater ikke komplettere hverandres næringsliv i import og eksport. Fra nordisk synspunkt bør i denne forbindelse minnes om at Finland ikke kan selge seg til det lille frihandelsområde uten Moskvas tilatelse — og Krustsjov har ikke for vane å gi noen gratisvarer.

London har imidlertid en stor hindring å mestre: Washington betrakter det av England opprettede lille frihandelsområde som en splittelsesmanøver av en art som USA i dagens situasjon klart må mislike. For, som vi allerede har påpekt, gjelder det her i bunn og grunn fra Londons side politiske formål, som veves sammen med økonomisk-kulturelle. Og — seksmaktsområdet synes ikke å være det minste fristet til å gi etter for trykket, dertil er dets styrke altfor overlagen i forhold til det lille frihandelsområde.

Når England i sin tid blir klar over at den politiske manøver ikke har lyktes, kommer Downing Street antagelig til å slå om. Det ville derfor være et alvorlig missgrep av Sverige å minske Parisdelegasjonen: det kontinentale europeiske marked har fremtiden for seg på en helt annen måte enn det engelskdominerte frihandelsområde. Her bør man fra svensk side visseelig gå frem med oppmerksomhet — og forsiktighet.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

Dagens nydemokratiske Tyskland

(Forts. fra side 5).

Hans arbeidskraft tilhører ikke lengre ham selv. «Den som sverger kongen av Preussen troskap, har ikke lenger noe som tilhører ham selv». Denne lov gjelder også i demokratiet. Lydighetsplikten slutter først på det punkt der tjenestemannen skal gjenomdrive tiltak, som åpenbart må føre til undergang. Tjenestemannskorpset er statens visitkort. Et støt i hjertet på korrupsjonen.

Jeg bekjenner meg til soldatånden. Menn som ikke vil være soldater er ingen menn. Soldater er rede til å sette inn sit ytterste, å sette livet på spill. Derfor tilkommer soldatstanden den største ære. Jeg er mot alt militært trakasseri, men jeg anser stramhet i soldatutdannelsen som en kraftkilde for folket. Ve det folk der filmstjernen regnes for mere enn offiseren.

*

«Fedreland» er for meg ikke noe tomt ord. Jeg vet at jeg er tysk og at jeg må forbli tysk, selv om jeg ikke ville, siden «de andre» allikevel alltid skulle tiltale meg som tysk. Tyskernes fellesskap sammenfattet i eliten, garanterer min eksistens og mit liv. For dette skylder jeg takk. Fedrelandet er hellig som min ånds kilde. Jeg elsker Europa ikke mindre eller rettere sagt ikke mindre smertelig. Jeg gjør hva jeg kan for å fremme den europeiske tanken. Jeg ønsker imidlertid ikke at mit fedreland dermed skal bli «lurt». Det er ille at den tyske politiker ikke tør våge å kalle seg patriot, uten å bli utskjeldt av kobbelet. Må de bare skjelve — jeg forblir patriot.

«Forbund» eller «rike»? — Rike er miskreditert. Allikevel er rike blott et kort ord for «ordenens, rettvishetens, fredens, kameratskapets vern». Rike opphører ikke ved zonenegrensen. Gjenforening er vårt mål. Riket holder sin beskyttende hånd over alle, som på grunnlag av selvbestemmelsesretten vil forbli tyske, selv om de tilhører et fremmet statsforbund.

Jeg vil at der skal bestå et uavhengig dommerkorps. Jeg vil ikke at retten skal fornedres til en politikens løpergutt, hva enten det skjer med skamløs åpenhet eller med bakslu fordektighet. Tyskeren ærer rettvishet og tar parti for den som behandles urettvist. Retten skal beskytte de sunne mot de usunne. Mot voldsforbryttere hjelper ingen teori om forbedring, de må utryddes. I visse fall nærer staten ikke betenkelighet ved å sende sine beste sønner i ilden. Hvorfor da ha samvittighetskval for en morderskyld?

La kirken være kirke og politikk være politikk. Sammenblanding skaper en atmosfære av uhederlighet, der en tysker i lengden ikke kan puste.

Det finnes raser. Den som bestrider det, ser ikke skogen for bare trær. Jeg respekterer hver rase og nærer intet rasehovmot. Men sammenblanding av raser tar jeg avstand fra. Hva Gud har adskilt, skal menneskene ikke forene. «Alle mennesker er like», det er hverken sant eller løgn — det er en halv-sannhet. Menneskene likner hverandre og de likner ikke hverandre. Enhver kontakt med en utlending vil bekrefte det.

Jeg ønsker åndsfrighet! Men ikke en tilstand der åndsfrighet garanteres av forfatningen, men umuliggjøres av ukontrollerbare organisasjoner.

*

Jeg hater landsforrederi. Det kan bety staters og folks undergang. Jeg forlanger at et menneske, selv om han ikke skulle være enig i forbundsrepublikens system, allikevel holder på det i nødens tid og ikke løper over til fienden på grunn av innenrikspolitisk hat. Landsforrederi sikter på staten og rammer folket.

Demokrati innebærer ikke å gjennomføre flertallets vilje, men å bringe flertallets vilje i samklang med minoriteten. Demokrati fordrer store, meget store personligheter.

Jeg hater de makelige, disse evige ja-sigere, som tærer på samfunnet! Jeg elsker de rettskafne med sine meningers mot, som kan være ubekvemme og vonde å baske med. Kirken lever av helgener og kjettere, staten lever av tjenere og rebeller. Det er spenningen det beror på. Av tallet på de tærende og de offervillige kan du slutte deg til statens levetid.

Jeg gremmer meg over det faktum at der ble begått misgjerninger i det Tredje Riket. Og det er ingen unnskyldning at også andre folk har belastede konti. Gud skal vite det ville være meg kjærligere, om alle vi tyskere hadde beholdt samvittigheten ren. Jeg håper vi skal gjøre det bedre i fremtiden. Selvfornedrelse, offentlig selvanklage og krangel i eget bo — alt det var fjernt fra meg. Selvpinieren gir et motbydelig bilde.

Troskap forblir troskap. Uten kameratskap består hverken folk eller stat. Nærmere betraktet er kameratskap statens vesen. Der et ord ikke lenger beholder sin mening, der tapperhet regnes som en forbrytelse, deserte-

ring som en heltedåd, kan man ikke puste og enda mindre bygge en stat. For et folk er ære likeså nødvendig som brød. Den beseirede taper biot den ære han selv bortkaster. Den som spytter tidligere kamerater i ansiktet er en skurk.

Jeg tror at man tjener staten bedre med sannhet enn med løgn. Derfor vil jeg alltid si sannheten når jeg kjenner den. Derfor vil jeg også vite sannheten om det, som er foregått. Ingen går under på grunn av sannheten, men folk går derimot under gjennom løgn.

*

Barn er og forblir folkets rikdom! Hvem tjener til brød for de gamle? For ungdommen er ingen utgifts-konto for høy og ingen møye for stor. Ungdommen vil ikke alltid som vi? Overdrevet pass og tilsyn svekker musklene. Man må også stole på Gud. Jeg tror på den tyske ungdom, den er en utryddebilig kjerne. Selv der den i overmøte avsverger sin tyskhet, gjør den det på tysk vis. Ingen fare, pendelen svinger tilbake mot likevekten.

Jeg anser demokrati forenlig med førerskap! Erfaringen lærer oss — demokrati uten leder er som et rorløst skip, men en leder uten kontroll blir maktlysten inntil overdrivelse. Vis meg i den vestlige verden en stat, en organisasjon — det være seg om økonomi, kirke, teater, forvaltning — der ikke dette spenningsfylte prinsipp er gjennomført!

Å utestenge de sterke personlighetene for hensynsløst å gjennomføre et prinsipp er som å kastrere et folk. — Demokratiet har aldri blomstret slik som under den store Perikles. Demokrati eller lederskap — det beror aldri på systemet, alltid på menneskene. Konsekvent gjenomtenkt viser det seg at den ideelle leder alltid er en demokrat og den ideelle demokrat en leder. Politikk er alltid et vågespill på liv og død. Velferd er ikke noe tegn på langt liv og nøddestid ikke tegn på snar død.

Jeg tror på en guddommelig orden i verden! Jeg tror på menneskets guddommelige oppdrag i verden. Familie — Folk — Vesten — Menneskelighet.

Dette er min bekjennelse. Slik tenker jeg og slik tenker mine venner, som like som jeg nå betegnes som «statsfiender». Slik lærer jeg også ungdommen og tror meg dermed å gjøre mitt folk og dets stat en tjeneste. Jeg regner meg blandt dem, som nylig i en tale kaldtes de rakyggede i landet, og om man også slår meg med kjepper,

Bak kulissene:

(Forts. fra s. 4).

Sir Eric Phipps bemerket uten noen slags bevegelse, for det finnes ikke den nyhet på denne jord som kan trekke ham ut av den reserverte holdning: «Sir Neville Chamberlain skal imorgen møte Mister Hitler! Det er Mister Daladiers idé!».

Herr Reynaud føler seg som slått for pannen. Slikt noe skal en få vite rent tilfeldig i et selskap! Imidlertid behersker han seg mesterlig og svarer bare: «Så, så — — —».

Så går imidlertid Reynaud med hodet kastet tilbake slik at det hviler helt nede på den stive snippekant ut i den store hall i huset hvor han er gjest og sier til tjeneren skarpere enn det egentlig var nødvendig: «Ring øyeblikkelig til minister Mandel! Hvis han ikke lenger er i koloniministeriet, så må han være på Ritz!»

Tjeneren svarer: «Straks, herr minister!» og anstrender seg for å skaffe forbindelsen. I mellomtiden går herr Reynaud utålmodig opp og ned. For en utrolig egenmektighet av Daladier! Denne umulige ministerpresident må en få bort, og til det trenger han Mandel — — —

«Herr minister, herr minister Mandel er i telefonen!» melder

så skal jeg, der det gjelder troskap, ikke la meg overtreffes av noen. Jeg er så frekk å publisere disse tanker i «Nation Europa», idet systempressen i ethvert fall ikke vil trykke dem. Det er renhårede tankeganger. De inneholder grunnsetninger for statlig liv i det hele tatt. Om det er nødvendig, er jeg rede til å tømme giftbegeret for deres skyld. Jeg kan ikke rose meg av selv å ha uttenkt disse tanker. Hos Sokrates og friherre von Stein, hos Perikles og Molke, hos Cicero og Friederich Ebert har jeg gått i skole.

Derimot kan jeg forsikre at jeg har hevdet disse tanker etter beste evne og samvittighet gjennom hele mitt liv.

På motstanderens side har man unndratt seg å definere begrepet «nyfascisme». Nå har jeg gjort det. Hvem våger å motsi meg?

Når jeg skriver dette, er jeg klar over at de rettskaffne vil være enig med meg, om min bekjennelse overhode blir bemerket. De uredelige vil bare fremdra det, som kan krydre deres egen suppe: «Han kalder seg selv nyfascist, han bekjenner seg til blod og jord, til lederprinsippet — kast nazidyret i ulvegapet». Om det skulle skje vil jeg ta det som et tegn på at «noe er råttent i staten Danmark».

ARGUS.

tjeneren, og hurtig griper Reynaud mikrofonen. Han hører en snøvende stemme: «Mandel her!» «Reynaud her», hører Mandel på sin side og så hører han videre: «Si meg Mandel, er De underrettet om at Chamberlain reiser til Berchtesgaden?»

«Hvorhen?» «Til Berchtesgaden — han møter Hitler!»

«Men det er da helt umulig!» roper herr Mandel. «Det måtte vi da ha fått rede på!»

«Det mest vanvittige er at det er Daladiers idé!»

«Utelukket!» roper herr Mandel. «Utelukket! Da måtte jeg ha fått vite om det!»

«Phipps har nettop fortalt meg det!»

Da kan ikke Mandel tvile mer, for den britiske sendemann, der korrekte herr Phipps sier bare det som er urokkelig sikkert. For første gang er også herr Mandels hemmelige etterretningstjeneste ført bak lyset! Og de andre ministrene går det enda verre med: de får først høre om den store begivenhet neste morgen ved å lese avisene.

(Neste gang: Et pinlig spørsmål).

En historisk parallel

(Forts. fra s. 4).

sluppet landssvikoppkjøret. Og sist men ikke minst: Vi hadde sluppet Nato-alliansen.

Norge og Sverige kunde ha vært nøytrale stater i 1940—45 slik som de var det i 1914—18. Og hadde Norge inngått nøytralitetsforbund med Sverige, hadde engelskmennene ikke under noen omstendighet våget å tvinge Skandinavia inn i krigen.

På grunn av Kohts og Hambros «klokskap» i 1940, står Norge igjen foran den lyse utsikt å komme i krig. Vi risikerer igjen å bli okkupert uten at engelskmenn eller amerikanere legger to pinner i kors for å hindre det. På grunn av landssvikoppkjøret er forsvarsviljen i det norske folk også totalt ødelagt. Det er en klar sak, at når den norske ungdom som i 1941—45 kjempet for Norges ære på slagmarkene i Russland, av sine egne landsmenn er blitt hånet, straffet og forfulgt, så kan enhver ungdom som igjen forsvarer Norge, vente seg det samme.

Quisling sa til en av sine venner 7. mai 1945: «Jeg har iallfall gjort det som var rett for Norge hvis Tyskland hadde vunnet krigen».

I dag kan man vel si: «Quisling gjorde rett også når Tyskland tapte krigen!»

O. K.

Hvem er justismorder?

(Forta. fra s. 1).

IV.

Den kjente kriminalreporter og forfatter Axel Kieland, som kan glede seg ved at hans ord blir hørt, skrev i «Dagbladet» 19. februar 1953 en kronikk over de herskende forhold innen rettspleien i vårt land. Selvom der er noen bomskudd, er kronikken meget leseverdige. Meget! (Med bomskudd siktes her til hans omtale av den under okkupasjonen opprettede «Folkedomstol» og den «nazistiske» høyesterett. Den første ble opprettet for å kunne holde landsmenn, som hadde «dummet seg» undav Deutsches Polizeigericht». Domstolen måtte jo dømme folk, skulde ikke Reichskommissar gjenomskue hensikten, hva han vel igrunnen gjorde, men det var nu hans uttalte program å vende nordmennenes misnøye med forholdene mot Quisling, hvilket lykkedes ham til fullkommenhet. Den som ønsker å danne seg en upartisk dom over Folkedomstolens virksomhet bør gå gjennom dens protokoller og sammenligne resultatene der, med hva man fant i massegraven på Trandum. Der lå resultatet av Polizeigerichts dommer.

Den «nazistiske» høyesteretts dommer har ingen beklagt seg over.

V.

Fra herr Kjelands kronikk siteres:

«En ny garde ble improvisert, trenet, en kan vel si overtrenet gjennom alle de ensartede landsviksakene med deres vilkårlighet. Vi svir for disse farlige årene i norsk rettspleie, da selve rettferdighetsfølelsen var undergitt konjunktursvingninger, da en misdæder ble skutt for noe, som han kunne sloppet billig fra i 1950».

Bedre kan det ikke sies. Det er folkets naturlige rettsfølelse som reiser hodet også fra den kant.

VI.

Det er Hålandsaken forfatteren tydeligvis sikter til. Den ble satt iscene i den hensikt å fastslå, at medlemskap i Nasjonal Samling var landsforrederi. Det ble avgjort med 7 mot 4 stemmer (Alten, Hanssen, Larsen og Fougner). Det kostet denne gutten livet å få til det.

I saken mot Adolf Hoel uttalte professor Skeie som vitne, at han var enig i mindretallets standpunkt.

For noen uker siden fant overlege Scharffenberg grunn til i en nekrolog over en avdød venn, so m nokk hadde vært medlem av NS, å uttale, at han var enig med mindretallet i denne saken. Disse menn, hvis mening ikke kan oversees, får nokk etterfølgere; men det krever moralsk ryggrad.

VII.

De på Elverum deltagende stortingsmenn, Wright og Førre har påvist, den første at en fullmakt overhodet ikke er vedtatt og den siste, at det som utgis som en fullmakt er en forfalskning av det som skjedde. Man har ikke forsøkt å motsi dem, ennsi motbeviser deres anførelser.

Prost Hedem, hvis skarp-sindighet og strenge logikk, vi ikke har opplevet make til siden professor Skeie, har på juridisk basis plukket det hele i filler.

Allikevel er der ennå noen, som sliter med å blåse liv i «fullmakten», nærmest etter «naturmetoden», som skal være så effektiv ved drukningsulykker.

VIII.

Med denne Hålanddommen kunde sneballen begynne å rulle, og det gjorde den.

Med henvisning til H.R.s avgjørelse, ble Quisling nek-tet ordet til å gå inn på lovligheten av landsvikanordningen.

Med denne dom fikk også statens spesielt innrettede utpressningsbyrå fritt slag for sine påfunn og etablerte seg endog på egen hånd som en slags domstol. «Gamle Olava» skal være det verste tilfelle. Denne historie, som major Langeland holdt opp i lyset, var så utenfor alle land, at selv en så skarpskodd mann som direktør Lorentz Vogt trodde den var laget. Den var nokk ikke det.

Der skjedde ting som var ennå verre. Enn ikke enker og faderløse, umyndige barn gikk fri for utpressing.

IX.

Det er et stort skritt på vei, at spørsmålet om hvem som er justismorder er tatt opp, ti bakgrunnen, justismordene, må nødvendigvis følge etter. Man kommer like lite utenom her som i Hetlesaken, hvor meget man enn måtte forsøke å trenere eller sabotere en revisjon. Før Kommer heller ikke den hos de slette samvittigheter sårt etterlengtede «ro omkring rettsoppjøret».

«Gangen til Canossa» er begynt. For Erik Solems vedkommende ved den tunge vandring til Akershus fengsel for å tale med sine ofre. Det ville være urett mot ham å fordølg, at det i noen grad kaster et forsonende skjær over hans ettermæle, ti det avtvinger respekt.

X.

Resultatet av det møte, som er utgangspunktet for disse betraktninger, ble at den, som har vært i god tro, er ikke justismorder.

Er det ikke litt svært å påberope seg god tro, d. v. s. mangel på subjektiv skyld, når ofrene systematisk er frakjent det uten hensyn til protest og kjennsgjernin-

ARBEIDERBLADET I KRIGS-INDUSTRIENS TJENESTE?

«Friheten» tar fatt i Arbeiderbladet fordi det har en halv-sidesannonse hvori det drives propaganda for raketten «Bloodhound». — Bladet spør meget nærliggende om hvem av Arbeiderbladets lesere det er som kan tenkes å ville anskaffe seg slike raketter og begynne for seg selv. Er det rustningsindustrien som på denne måte søker å skaffe seg venner og hjelpere blandt dem som har makten? Vi er enig med kommunistbladet i at det er «frastøtende og skammelig» å selge sine sider til slik propaganda. For egen regning

ger. Det utelukker god tro, så man får ikke fred i sjelen ad den vei. Ugjerningen gnager videre.

Den som har urett og vet det, kan nokk få andre til å tro at han har rett, men han kan ikke overbevise seg selv om det. Forsøk fører i det lange løp til kreft på sjelen. Det kan hos den hvite mann føre til samme resultat som hos de «ville» folkeslag, når en mann bryter sine tabuforestillinger — endog i god tro. Heller ikke et helt folk tåler den påkjønning uten å ta skade.

XI.

Dommerne i fortidens hekseprosesser var nokk for det meste i god tro. Det ser slik ut etter protokollene fra disse prosessene. De lå under for tidens religiøse overtro. En unntagelse danner «hekse»-prosessen mot Jeanne d'Arc, men det var kun i formen en hekseprosess, i virkeligheten et politisk justismord.

Jeanne d'Arc falt i hendene på engelskmennene etter at hun hadde oppflammet sine landsmenn til å drive dem ut av Frankrike. En slik fiende var det særdeles ønskelig å bli kvitt for alltid, og for å oppnå det fant man snedigen på å lansere henne som heks. (Ikke «landssviker» altså).

Da hun var jomfru kunne hun imidlertid etter gjeldende prosessregler for hekseri ikke brennes, men også den vanskelighet kom man over — dog ikke akkurat i god tro. («Romslig fortolkning»). Derav navnet Jomfruen av Orleans, som gjorde henne udødelig.

XII.

Vår tid har også sine hekseprosesser. Det er indrepolitisk oppgjør med det mål å bli kvitt politiske motstandere, dennegang kamouflert som landsforrederi, hva ethvert vettugt menneske nu

vil vi tilføye at det naturligvis er på et annet plan Norges behov for raketter og taktiske atomvåpen må avgjøres en ved en slags halvurvet bestikkelse av politiske partier.

*

MELLOM SVIN

Vår venn Krustsjov har gjetstet sin gamle forbunds-felle USA. Han lot både solskinn og regn falle over rettferdige og urettferdige og verdenspressen er ivrig opp-tatt med å gjengi den spøkefulle og gemenslige herres allehånde uttalelser. Særlig bemerkelsesverdige mellom gamle venner og forbund-feller som sammen tok knekken på Europa, synes vi hans

vet, at det ikke er. I hekseprosessen tid herjet religiøs overtro og massetoskeskap, i vår tid politisk overtro og massetoskeskap. Det er vel utslag av en og samme naturlov.

XIII.

Hvis man nå vil påberope seg god tro til beroligelse av egen samvittighet, så melder der seg et meget slemt moment, som fra et bestemt tidspunkt utelukker ethvert håp om fred i sjelen ad den vei. Det viste seg nemlig, som kjent, i Harnollsaken, at riksadvokaten hadde basert sine direktiver til dommere og aktorer på et gulnet eksemplar av en nordnorsk lokalavis, som hadde gjengitt proklamasjonen fra Tromsø uriktig. Skandalen måtte jo innrømmes, og her var det faktisk et smutthull for god tro, ihvertfall for riksadvokaten, selvom uaktsomheten var utilbørlig grov. Men også her kom man over vanskelighetene. Vi opplevde den merkverdige jus, at når der var gjort urett hittil, så tilsa rettferdigheten at uretten fortsatte. Den gjorde da det og dermed avskar riksadvokaten enhver mulighet for å påberope seg god tro etter den dag.

Hekseprosessene er rene søndagsskolen mot dette. Der var det i det minste mulighet for å bli frikjent.

Rett besett er der heller ikke plass for god tro etter professor Skeies advarsel sommeren 1940 og justism-nister Cappelens demonstrative avgang samme år. Bis-kop Schjelderup hellerikke å forglemme, for å nevne noen av dem, som først sa fra og som man i det lange løp ikke kommer utenom.

XIV.

De som lot det hele skje som tause iakttakere uten protest, får også et oppgjør med seg selv. Det hjelper ikke å si, som vanlig det siste

uttalelse under besøket på en stor grisefarm var: Jeg forstår ikke hvorfor ikke forskjellige slags svin kan leve fredelig sammen! Det dekker så omtrent vår oppfatning.

*

HYLDEST TIL EN «GOD NORDMANN»

Mens vi nå snakker om herren, så hvorfor ikke nevne en av hans svenner, den norske kommunistsjefen Emil Løvlien som nylig fyllte 60 år. I den anledning meddeler liv-organet Friheten med rørelse at det innløp lykønskings-telegram fra sentralstyrene i de kommunistiske partier både i Sovjetsamveldet og i Kina. Det skal bladet få oss til å tro!

*

WAFFEN-SS I INNSATS

Som alle vet var Waffen-SS en elitetropp hvis fantastiske militære prestasjoner bare var mulige fordi de enkelte soldater var båret frem av urokkelig tro og et fast livs-syn. I «Der Freiwillige» for september i år finner vi noen tall som forteller om den innsats Waffen-SS gjorde i kampen for Europa. Troppe-ne omfattet ialt ca. 900 000 mann. Av disse falt 360 000 mens ca. 42 000 savnes. Blant de gjenværende ca. 500 000 mann var det en større prosent hårdt sårede enn i noen annen forsvarsgren. De norske frivillige som kjempet i rekkene til Waffen-SS kan med stolthet se tilbake på en innsats i kamp mot det røde østen av aller høyeste militære rang. Det er neppe mulig i verdens krigshistorie å finne avdelinger som har gjort en større og mere avgjørende innsats. Og det var visselig ikke i konsentrasjonsleirer de gjorde den. Vaktene i disse leire var vesentlig folk som ikke var brukbare til vanlig krigstjeneste.

«argument» er i enhver diskusjon om dette, at «når en mann ble «lovlig» dømt og han også skyldig i en ugjerning». Det skjedde også for et par tusen år siden at en mann ble «lovlig» dømt og hengt på et kors. Hvordan ser man på det idag?

XV.

Skulde en sannhetssøker i den annen leir — der finnes ikke så få av dem — føle trang til å danne seg en personlig mening om disse ting, så kan han ta for seg det offisielle referat av Quisling-saken og lese den — hvis han orker. OLAF HOLM.

FOLK OG LAND Utgiver A/L Folk og Land
Oslo